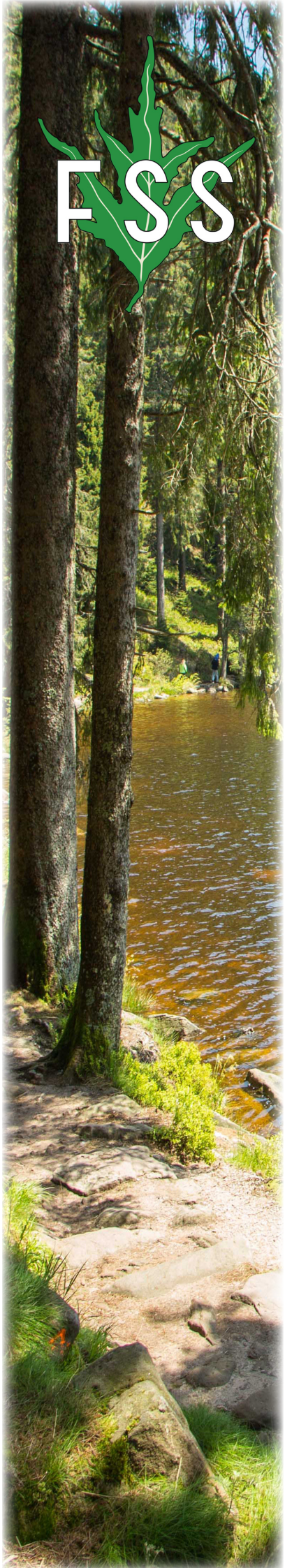

FÖRENINGEN SVERIGES STADSTRÄDGÅRDMÄSTARE

Hej!

Samma visa så här års, dygnet räcker inte till. Våren rusar förbi och innan man hinner blinka är det Midsommar. De offentliga rummen – parker, torg och gator – har genom demonstrationer och protester i Turkiet och Brasilien i vår åter visat hur viktiga dessa är för människors möjligheter att mötas och samlat uttrycka känslor och åsikter. Vad vore en stad utan sina parker, platser och torg!

Taksim Gezi-parken i Istanbul som byggdes 1943 för att erbjuda rekreation åt Istanbuls invånare har under årens lopp fått ge plats åt byggnader. Idag återstår knappt en fjärdedel av den ursprungliga parken. När premiärminister Erdoğan föreslog att det skulle uppföras ytterligare byggnader startade protesterna. Premiärminister har nu lovat att stoppa ombyggnaden av parken. Men demonstranterna säger nu att det inte bara handlar om parken utan är en reaktion mot alla orättfärdigheter och orättvisor i Turkiet.

Den 16-18 juni deltog jag i Moviums och FSS studieresa till Hamburg och den internationella park- och trädgårdsmässan IGS 2013. Det intressanta är att parkanläggningen och genomförandet av park- och trädgårdsmässan är grundbulten i en strategisk satsning för utvecklingen av stadsdelen Wilhelmsburg. Läs mer om studiebesöket i bladet.

För en dryg månad sedan publicerades rapporten Benefits of Urban Parks. Det är en studie där man sammanställt forskningsrön om värdet av parker. Rapporten, som du hittar på den här länken http://www.ifpra.org/images/park-benefits.pdf, visar att det finns starka vetenskapliga bevis för parkers positiva inverkan på biologisk mångfald (artrikedom), lokal nedkylning, fastighetspriser och fysiska aktiviteter som exempelvis minskar riskerna för fetma. Bevisbasen är inte lika stark på områden som stressminskning och ökad mental hälsa. Det är bra att vi har fått ytterligare ett viktigt underlag som vi kan använda för att argumentera för behovet av parker i våra städer.

Vid årets stadsträdgårdsmästarkongress i Solna den 28-30 augusti kommer rapporten om parkens värde att presenteras, och vi kommer bland mycket annat att få höra vad vår miljöminister Lena Ek har för åsikter om parkens roll i utvecklingen av den hållbara staden. Och så hoppas vi att Hagaparken ska bli den första parken i Sverige att bli tilldelad kvalitetsutmärkelsen NGSA – Nordic Green Space Award.

Välkomna att anmäla er till kongressen i Solna! Jag hoppas att vi ses där, och till dess önskar jag er alla en riktigt härlig och avkopplande sommar!

Varma hälsningar!

Sten Göransson

Ordförande FSS

Sommaren 2013

DALECARLICA

DALECARLICAPRISET 2013

tilldelas

Thorbjörn Andersson

Juryns motivering

Årets Dalecarlicapris tilldelas Thorbjörn Andersson för hans insatser för utvecklingen av landskapsarkitekturen både som praktiserande landskapsarkitekt och skribent.

Foto: Ann-Sofi Rosenkvist

Thorbjörn Andersson tillhör de få landskapsarkitekter som med stor skicklighet och framgång gestaltar stadsrum – torg, parker och gator – samtidigt som han skriver artiklar, föreläser och diskuterar det offentliga rummets roll och värde i stadsbyggandet och människors vardagsliv. Detta engagemang har väckt uppmärksamhet och erkännande såväl nationellt som internationellt.

Av hans mest uppmärksammade projekt och publikationer kan nämnas: Novartis campus, Basel (2012); Umeå campus (2010); Hyllie torg, Malmö (2010); Sandgrund park, Karlstad (2008); Holmens bruk, Norrköping (1998), samt böckerna Platser/Places (2003), Svensk Trädgårdskonst under 400 år (2000) och tidskriften Utblick landskap (1984-2000).

Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare vill med detta pris tacka för värdefulla bidrag till utvecklingen av landskapsarkitekturen och kunskapen om det offentliga rummets betydelse.

Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare

Sten Göransson

Ordförande

KOMMUNPRISET 2013

tilldelas

Luleå kommun och Stefan Johansson

Juryns motivering

Genom att lyfta fram stadens särprägel och vara öppen för världen har fd. parkchef/stadsträdgårdsmästare Stefan Johansson och Luleå kommun satt Luleå på parkkartan.

Verksamheten går inte i ide under vinterhalvåret utan blommar upp i takt med rimfrostens rosor. Med hjälp av konstnärer från när och fjärran förgylls staden varje vinter med isskulpturer, vacker belysning och snödjur. Samtidigt bjuds det in till skridskoåkning på fjärden sedan några år tillbaka. Den första skulpturen uppfördes i Stadsparken i slutet av 1980-talet och genom åren har de förfinats till förstklassiga konstverk. Luleå kommun har förstått isens, snöns och ljusets dragningskraft och den tillfälliga satsningen har blivit tradition.

Foto: Sven-Olov Orback 2010

Med mörker och kyla som förutsättning har Stefan Johansson lett arbetet med att skapa attraktiva parkmiljöer även vintertid, bidragit till en attraktiv stad och gett Luleå välförtjänt uppmärksamhet både i Sverige och internationellt.

Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare

Sten Göransson

Ordförande

INSPIRATION I HAMBURG

Text: Helena Bjarnegård

Denna sommar går den stora trädgårdsutställningen ”Around the world in 80 gardens” av stapeln i Wilhelmsburg strax utanför centrala Hamburg. Cirka trettio personer från hela Sverige deltog i juni på den studieresa som Movium och Sveriges stadsträdgårdsmästarförening tillsammans ordnat.

Det var en förväntansfull samling svenska parkproffs som samlats en söndagskväll på hotell Baseler Hof i hjärtat av Hamburg. Heiner Baumgarten, högste ansvarige för utställningen, mötte upp och berättade om temat och allt arbete som låg bakom utställningen. Redan för drygt tio år sedan togs beslutet om utställningen och 2005 anordnades en arkitekttävling som vanns av en firma från Bonn. Konceptet som de då valde att arbeta vidare med gick i Jules Vernes anda. Titeln på utställningen sattes till ”Around the world in 80 gardens”. De 80 trädgårdarna är placerade i sju delar med olika teman: hamnstäder, religioner, vatten, mångfald, kontinenter, aktivitet och natur.

Platsen för trädgårdsutställningen är en 45 ha stor park i Wilhelmsburg, som ligger på en ö i floden Elbe. Parken erbjuder en vacker och uppväxt miljö runt de olika tematrädgårdarna. Vissa kommer att vara kvar som permanenta delar av parken och andra tas bort. Det Heiner själv poängterade var inriktningen på barn och aktivitet. I synnerhet i aktivitetsträdgården och i vattenträdgården finns lek och aktivitet för både små och stora men även i de andra trädgårdarna finns den här typen av inslag.

Måndagen startade tidigt med ett besök på State Ministry of Urban Development and Environment där vi lyssnade till en kort föreläsning av Heino Grunert och Dörte Schachtschneider-Baum. De berättade om Hamburgs grönplanering och visade en modell över staden. De har nyss tagit fram ett ”Landscape Programme” för Hamburg och detta var mycket intressant att ta del av för alla oss som arbetar med stadsutveckling.

Vi vandrade vidare tvärs över gatan till entrén till utställningen och kastade oss in bland de 80 tematrädgårdarna med kamerorna i högsta hugg. Vädret var perfekt för en dag i parken, och på egen hand utforskade vi området under större delen av dagen. Mängden av trädgårdar och samlade idéer var överväldigande. Alla tematrädgårdar hade naturligtvis inte toppklass men eftersom utställningen var så pass stor och innehållsrik fanns något för alla smaker. Mina egna favoriter var aktivitetsdelen och vattendelen men andra tyckte att andra delar var bättre, så det är säkert så att alla finner sina egna favoriter.

En 6.5 km lång slinga leder besökarna runt i området. För dem som är trötta i benen finns ett tåg som hjälper besökarna runt. Trots att detta är en internationell utställning är all information på området på tyska. Om era kunskaper i tyska språket är lika dåliga som mina så rekommenderar jag er att gå in på hemsidan och skriva ut information på engelska före besöket. Den finns på http://www.igs-hamburg.de/en.

På tisdagsförmiddagen mötte vi återigen Heino och Dörte. Denna dag tog de oss på en guidad tur genom bland annat Planten un Blomen, en stor 1800-talspark i hjärtat av Hamburg, och till det nyutvecklade området HafenCity. Båda platserna är väl värda besök.

Det intressanta med att åka på studieresa tillsammans med kollegor från hela landet är de diskussioner om planering, investering, skötsel, underhåll med mera som fyller både dag- och kvällstid. Både bra och mindre bra exempel på estetik, växtval, tekniska lösningar, förtätning med mera blir intressanta studieobjekt i sällskap med reflekterande och intresserade kollegor. Ni som inte har varit Hamburg än, ta med ett gäng kollegor och åk tillsammans, det är väl värt ett besök. IGS i Hamburg 2013, ”Around the world in 80 gardens” håller öppet till den 13 oktober.

FSS KONGRESS 2013 I SOLNA

Välkomna till FSS kongress 28–30 augusti med temat ”Rum för parklandskap i staden? Då, nu, sedan.”

Anmäl dig via e-post till: **stadsbyggnad@solna.se.** Antalet deltagare är begränsat.

Skriv ”**FSS Kongress**” i ämnesraden och ange dessa uppgifter:

- **Namn**
- **Titel**
- **Vem du representerar**
- **Fakturaadress**
- **Vilka moment du/ni planerar att delta i:**

28/8 Båttur från Strandvägen till Frösundavik. Begränsat antal platser - först till kvarn!
29/9 Kongressdag på Frösundavik Radisson Blu Royal Park
29/9 Kongressmiddag på Ulriksdals Slottsträdgård
30/9 Exkursionsdag med buss

Fram till den 30 juni finns det förbokade hotellrum på Radisson Blu Royal Park, Frösundavik; 08-624 55 30. Vid bokning uppge kod: Solna stad 148378.

Länken öppnar inbjudan i pdf-format.

http://www.stadstradgardsmastare.org/pdfdok/kongress_2013_inbjudan.pdf

Välkomna!

Lars Johansson

Stadsträdgårdsmästare

Telefon: 08–734 23 95

E-post: lars.johansson@solna.se

FÖRENINGEN SVERIGES STADSTRÄDGÅRDSMÄSTARE

Kallelse och Dagordning till

ÅRSMÖTE 2013-08-29

TID: Torsdagen den 29 augusti 2013 kl. 13.00 – 14.30
PLATS: Frösundavik, Radison Blu Royal, Solna

ÄRENDEN

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande för årsmötet
3. Val av sekreterare
4. Val av justeringsmän för årsmötet
5. Fastställelse av dagordning och anmälan av övriga frågor
6. Närvarolista upprättas
7. Utdelning av Dalecarlicapriset
8. Utdelning av Kommunpriset
9. Verksamhetsberättelse och Bokslut för 2012
10. Revisionsberättelse för verksamhetsåret 2012
11. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret 2012
12. Val av styrelse och revisorer för åren 2014-2015
13. Val av valberedning för 2014
14. Presentation av förtroendevalda
15. Avtackning av avgående förtroendevalda
16. Fastställande av medlemsavgift, abonnemangsavgift och årsavgift för kommersiella företag för 2014
17. Fastställande av arvoden och traktamenten för 2014
18. Budget för 2013 och ekonomisk rapport
19. Mål och fokuspunkter i föreningen
20. Presentation av förslag till verksamhetsplan
21. Green Space Award
22. Rapporter

A. Nordisk samverkan
B. Nya medlemmar
C. Samarbetspartners
D. IFPRA, ev från Torgeir Sorensen
D. Platser för kommande kongresser
E. Regionala träffar
F. Dalecarlicabladet, kommande teman
G. Hemsidan

23. Frågor till och från medlemmar
24. Övriga ärenden
25. Avslutning

Välkomna!

Sten Göransson
Ordförande

Sven-Olov Orback
Sekreterare

TRÄD I OFFENTLIG MILJÖ

Text och foto: Karlheinz Hallesius. Bilder från Drottningholm

För träd i offentliga miljöer finns ett antal olika lagar, vilket gör det svårt för handläggare på länsstyrelsen eller kommunen att alltid kunna lämna exakt besked som är detsamma oavsett var i landet frågan aktualiseras. Olika praxis har utvecklats för att hantera träden. Man har olika värderingar och olika syn på säkerhetsfrågor. Med andra ord det finns ett stort behov av riktlinjer för skötsel och nyplantering och ett behov av samarbete mellan olika aktörer.

2012 startades ett projekt och en arbetsgrupp tillsattes. Den bestod av representanter från Riksantikvarieämbetet, länsstyrelsen i Västmanland på uppdrag av Naturvårdsverket, Svenska Kyrkans Arbetsgivarorganisation, Trafikverket, Sveriges Lantbruksuniversitet, Föreningen Sveriges Kyrkogårdschefer och Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare. Från styrelsen i vår förening, FSS, gick en förfrågan till mig om att delta i denna grupp. Förutom arbetsgruppen finns en referensgrupp som fungerar som förankringsgrupp och omfattas av diverse myndigheter och länsstyrelser.

Arbetsgruppens uppdrag var att sammanställa en skrift som är behjälplig för handläggare i länsstyrelser och kommuner och andra berörda att fatta beslut rörande träd i offentlig miljö. Med offentliga miljö menas kyrkogårdar, alléer, parker, offentliga trädgårdar. I detta dokument beskrivs de olika värden och intressen som är knutna till träd och hur man avväger mellan dessa. Skriften är indelad i tre delar.

Del ett behandlar förutsättningarna för träd i offentliga miljöer samt trädens olika värden. Här finns en beskrivning av olika miljöer som stadsparker, begravningsplatser, alléer, gatuträd. Gruppen har sett på säkerhet och arbetsmiljö samt problem och förebyggande åtgärder vid t.ex. skadade träd, konkurrens mellan träd och omgivning, olägenheter för människor, konflikt med kulturmiljöer m.m. En avdelning tar upp lagstiftningen på området. Ett annat avsnitt berör verktyg och styrmedel. Med detta menas bl.a. trädvårdsplaner och åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd.

I del två ges förslag till en modell för avvägning mellan olika intressen och hur man kan leta efter konstruktivt samarbete, gemensamma lösningar och en bra kommunikation med allmänheten. Modellen är uppdelad i tre olika miljöer, en för höga kulturmiljövärden, en för höga naturvärden och en tredje för höga sociala värden.

I del tre beskrivs exempel och lagfall. Arbetsgruppen bestod av tio personer, som träffades via dator och vid ett antal gemensamma möten. I tidsplanen beräknades att skriften skulle färdigställas våren 2013. Den tiden gick inte att hålla. Förmodligen blir texten klar hösten 2013. Skriften ska troligen tryckas i relativt få exemplar men vara tillgänglig på nätet.

Barnen, livet och lärandet

Ute inne

KRAFTSAMLING KRING DET UTOMHUSBASERADE LÄRANDET OCH UTEMILJÖN SOM PEDAGOGISK RESURS

Petter Åkerblom
Landskapsarkitekt. Koordinator för Staden och barnen

018-671660, SMS +46 70 6031660

Movium - SLU:s tankesmedja för hållbar stadsutveckling
Sveriges lantbruksuniversitet

SLU, Box 7012, 750 07 Uppsala
Besöks- och leveransadress: Ulls väg 28 A-B, 756 51 Uppsala

Läs mer i inbjudan via denna länk:
http://www.movium-slu.se/system/files/news/9244/files/ute_ar_inne_inbjudan.pdf

Föreningen Sveriges Stadsträdgårdsmästare
Organisationsnummer; 86 66 01-9024
Bankgiro: 5408-1955

www.stadstradgardsmastare.org
info@stadstradgardsmastare.org

Layout och foto: FSS mediegrupp om inget annat anges